

Transportstyrelsens föreskrifter om förordnande att förrätta prov;

TSFS 2012:61

Utkom från trycket
den 5 juni 2012

beslutade den 24 maj 2012.

Transportstyrelsen föreskriver¹ följande med stöd av 8 kap. 5 och 6 §§ körkortsförordningen (1998:980), 8 kap. 1 § förordningen (2007:1470) om yrkesförarkompetens och 3 kap. 4 § yrkestrafikförordningen (1998:779).

VÄGTRAFIK

1 kap. Inledande bestämmelser

1 § Dessa föreskrifter gäller förordnande att förrätta prov för traktorkort, körkort, yrkesförarkompetens och taxiförarlegitimation.

2 § Föreskrifterna omfattar förordnande enligt 3 kap. 10 § körkortsförordningen (1998:980) att som förarprövare förrätta förarprov vid gymnasieskolan eller kommunal vuxenutbildning samt vid Försvarsmakten och Trafikverket.

3 § Förordnande som förarprövare vid gymnasieskolan eller kommunal vuxenutbildning samt vid Trafikverket kan omfatta rätt att förrätta kunskapsprov enligt 2 kap. 6 § förordningen (2007:1470) om yrkesförarkompetens. Bestämmelserna i dessa föreskrifter gäller i tillämpliga fall även för förrättande av sådana prov.

4 § Förordnande som förarprövare vid gymnasieskolan kan omfatta behörigheterna traktorkort, B, C1, C1E, C, CE, D1, D1E, D och DE.

Förordnande som förarprövare vid kommunal vuxenutbildning kan omfatta behörigheterna C1, C1E, C, CE, D1, D1E, D och DE.

¹ Jfr Europaparlamentets och rådets direktiv 2006/126/EG av den 20 december 2006 om körkort (EUT L 403, 30.12.2006, s. 18, Celex 32006L0126), senast ändrat genom kommissionens direktiv 2011/94/EU (EUT L 314, 29.11.2011, s. 31, Celex 32011L0094).

5 § Förordnande som förarprovare vid Trafikverket kan omfatta rätt att förrätta körprov för taxiförarlegitimation. Bestämmelserna i dessa föreskrifter gäller i tillämpliga fall även för förrättande av sådana prov.

6 § Förordnande som förarprovare vid Trafikverket eller Försvarsmakten för behörigheten BE krävs för rätt att förrätta körprov som avläggs för körkort med utökad behörighet B.

7 § Förordnande som förarprovare kan begränsas till att gälla viss eller vissa behörigheter. Förordnandet kan också begränsas till att gälla endast kunskapsprov eller körprov.

2 kap. Förordnande

Gymnasieskolan eller kommunal vuxenutbildning

1 § För att förordnas som förarprovare vid gymnasieskolan eller kommunal vuxenutbildning ska sökanden

1. ha lärarexamen enligt högskoleförordningen (1993:100) med huvudsaklig inriktning mot yrkesförarutbildning, naturbruksteknik eller anläggningsföreläsare,

2. vara anställd vid gymnasieskolan eller kommunal vuxenutbildning och undervisa enligt nationellt fastställd ämnesplan vars innehåll har varit föremål för samråd mellan Statens skolverk och Transportstyrelsen,

3. ha fyllt 23 år,

4. med hänsyn till sina personliga förhållanden anses lämplig som förarprovare,

5. ha ett giltigt körkort utfärdat i en stat inom EES,

6. ha körkort med de behörigheter som förarprovningen avser och ha haft dem under sammanlagt minst fem år,

7. med godkänt resultat ha fullgjort grundutbildning för förarprovare enligt 3 kap. eller ha haft ett förordnande som förarprovare och då fullgjort fortbildning enligt 4 kap., och

8. inte samtidigt vara verksam inom förarutbildning som kräver tillstånd av Transportstyrelsen.

Bestämmelserna i första stycket 1 och 3 gäller inte den som tidigare har innehaft ett förordnande som förarprovare vid gymnasieskolan eller kommunal vuxenutbildning, under förutsättning att sådant förordnande inte har återkallats.

2 § Ansökan om förordnande som förarprovare vid gymnasieskolan eller kommunal vuxenutbildning ska ges in till Transportstyrelsen på en manuell eller elektronisk blankett som styrelsen har fastställt.

Till ansökan ska bifogas:

1. kopia av bevis om lärarexamen,

2. intyg som styrker anställning vid den skola eller de skolor som ansökan om förordnande avser,

3. intyg om genomförd grundutbildning för förarprovare, och

4. avtal om anslutning till rapporteringstjänst av prov för körkort och yrkesförarkompetens, om ansökan omfattar förordnande att förrätta sådana prov.

3 § Förordnande som omfattar prov för körkort och yrkesförarkompetens gäller endast förarprovning av elever som är antagna vid Fordons- och transportprogrammet med inriktning transportteknik eller vid yrkesförarutbildning inom kommunal vuxenutbildning.

Förordnandet gäller endast vid den skola eller de skolor som har angivits i beslutet om förordnande.

4 § Förordnande som endast omfattar kunskapsprov för traktorkort gäller endast förarprovning av elever som är antagna vid Naturbruksprogrammet eller Bygg- och anläggningsprogrammet med inriktning anläggningsfordon samt inriktning mark och anläggning.

Förordnandet gäller endast vid den skola eller de skolor som har angivits i beslutet om förordnande.

Försvarsmakten

5 § För att förordnas som förarprovare vid Försvarsmakten ska sökanden

1. ha lägst grundskoleutbildning och/eller yrkesutbildning samt teknisk påbyggnadsutbildning eller teoretiskt inriktad utbildning eller annan gymnasial utbildning enligt nivå 3 i rådets beslut 85/368/EEG av den 16 juli 1985 om jämförbarhet av yrkesutbildningsmeriter mellan medlemsstaterna inom EG²,

2. vara anställd vid Försvarsmakten med uppgift att förrätta förarprov,

3. ha fyllt 23 år,

4. med hänsyn till sina personliga förhållanden anses lämplig som förarprovare,

5. ha ett giltigt körkort utfärdat i en stat inom EES,

6. ha körkort med de behörigheter som förarprovningen avser och ha haft dem under sammanlagt minst fem år,

7. med godkänt resultat ha fullgjort grundutbildning för förarprovare enligt 3 kap. eller ha haft förordnande som förarprovare och då fullgjort fortbildning enligt 4 kap., och

8. inte samtidigt vara verksam inom förarutbildning som kräver tillstånd av Transportstyrelsen.

Bestämmelserna i första stycket 1 och 3 gäller inte den som tidigare har innehaft ett förordnande som förarprovare vid Försvarsmakten eller Trafikverket, under förutsättning att sådant förordnande inte har återkallats.

² EGT L 199, 31.7.1985, s.56 (Celex 31985D0368).

6 § Ansökan om förordnande som förarprövare vid Försvarsmakten ska ges in till Transportstyrelsen på en manuell eller elektronisk blankett som styrelsen har fastställt.

Till ansökan ska bifogas:

1. betyg eller intyg enligt 5 § första stycket 1,

2. intyg som styrker anställning vid Försvarsmakten, samt

3. intyg om

a) genomförd grundutbildning för förarprövare, eller

b) genomförd fortbildning för förarprövare, om ansökan omfattar nya behörigheter som förarprövare.

7 § Förordnandet gäller endast förarprovning av anställda och aspiranter inom Försvarsmakten, värnpliktiga, hemvärnets personal samt medlemmar i frivilliga försvarsorganisationer under förutsättning att de har till uppgift att åt Försvarsmakten utföra transporter med körkortspliktiga fordon.

Trafikverket

8 § För att förordnas som förarprövare vid Trafikverket ska sökanden

1. ha lägst grundskoleutbildning och/eller yrkesutbildning samt teknisk påbyggnadsutbildning eller teoretiskt inriktad utbildning eller annan gymnasial utbildning enligt nivå 3 i rådets beslut 85/368/EEG av den 16 juli 1985 om jämförbarhet av yrkesutbildningsmeriter mellan medlemsstaterna inom EG³,

2. vara anställd vid Trafikverket med uppgift att förrätta förarprov,

3. ha fyllt 23 år,

4. med hänsyn till sina personliga förhållanden anses lämplig som förarprövare,

5. ha ett giltigt körkort utfärdat i en stat inom EES,

6. ha körkort med behörighet B och ha haft denna behörighet under sammanlagt minst tre år,

7. ha körkort med de övriga behörigheter som förarprovningen avser och ha haft dem under sammanlagt minst fem år eller ha körkort med de övriga behörigheter som förarprovningen avser och ha varit förordnad som förarprövare för behörigheten B under minst tre år,

8. med godkänt resultat ha fullgjort grundutbildning för förarprövare enligt 3 kap. eller ha haft förordnande som förarprövare och då fullgjort fortbildning enligt 4 kap., och

9. inte samtidigt vara verksam inom förarutbildning som kräver tillstånd av Transportstyrelsen.

Bestämmelserna i första stycket 1, 6, 7 och 8 gäller inte vid förordnande som endast avser kunskapsprov.

³ EGT L 199, 31.7.1985, s.56 (Celex 31985D0368).

Bestämmelserna i första stycket 1 och 3 gäller inte den som tidigare har innehaft ett förordnande som förarprövare vid Trafikverket eller Försvarsmakten, under förutsättning att sådant förordnande inte har återkallats.

9 § Förordnande som endast avser kunskapsprov får meddelas den som har grundläggande kunskaper inom följande områden.

1. Identitetskontroll,
2. förvaltningsrätt,
3. presentationsteknik, samt
4. tillämpliga bestämmelser om trafik, körkort, yrkesförarkompetens, yrkesmässig trafik, taxiförarlegitimation och förarprov.

10 § Ansökan om förordnande som förarprövare vid Trafikverket ska ges in till Transportstyrelsen på en manuell eller elektronisk blankett som styrelsen har fastställt.

Till ansökan ska bifogas:

1. betyg eller intyg enligt 8 § första stycket 1, om ansökan omfattar förordnande att förrätta körprov,
2. intyg som styrker anställning vid Trafikverket, och
3. intyg
 - a) om genomförd grundutbildning för förarprövare, om ansökan omfattar körprov,
 - b) som styrker kompetens enligt 9 §, om ansökan endast omfattar kunskapsprov, eller
 - c) om genomförd fortbildning för förarprövare, om ansökan omfattar nya behörigheter att som förarprövare förrätta körprov.

3 kap. Grundutbildning

1 § Grundutbildning för förarprövare anordnas av Transportstyrelsen och bedrivs enligt fastställd undervisningsplan. Innehållet i grundutbildningen anges i bilaga.

2 § För att antas till grundutbildning ska den sökande uppfylla de krav som anges i 2 kap. 1 § första stycket 1, 3, 5 och 6, 5 § första stycket 1, 3, 5 och 6 eller 8 § första stycket 1, 3 och 5–7.

3 § Endast den som med godkänt resultat har genomfört ett praktiskt test av sin förmåga att framföra motorfordon får genomgå grundutbildning för förarprövare. Testet ska ske med fordon som motsvarar omfattningen av den rätt att förrätta förarprov som utbildningen ska leda till. Innehållet i och utformningen av praktiskt test fastställs av Transportstyrelsen.

Bestämmelserna i första stycket gäller inte förarprövare i gymnasieskolan som endast ska förordnas att förrätta kunskapsprov för traktorkort.

4 § Grundutbildningen inriktas mot olika kategorier av förarprövare som arbetar med

1. förarprov utan delprov,

2. förarprov med delprov som förrättas vid gymnasieskolan och kommunal vuxenutbildning, eller
3. kunskapsprov för traktorkort vid gymnasieskolan.

5 § Grundutbildningen syftar till att utveckla deltagarnas kunskaper, färdigheter och insikter för att vid förarprov kunna bedöma om sökanden uppfyller de utbildningsmål som anges i kursplan för respektive förarbehörighet.

6 § Examination av deltagarna omfattar såväl teoretiska som praktiska moment och kan genomföras som delprov under utbildningens gång. Examinationsförfarandet framgår av fastställd undervisningsplan.

Ett intyg ska utfärdas till den som har fullgjort grundutbildning med godkänt resultat. Av intyget ska framgå de teoretiska kunskaper och praktiska färdigheter som utbildningen omfattar.

4 kap. Fortbildning m.m.

1 § Förarprovaren ska genomgå regelbunden fortbildning under sammanlagt minst fyra dagar per tvåårsperiod. Fortbildningen ska syfta till att bevara och uppdatera de nödvändiga kunskaperna och den nödvändiga färdigheten som förarprovare. Den ska också utveckla ny kompetens som blivit nödvändig för yrket och säkerställa att förarprovaren fortsätter att förrätta prov enligt rättvisa och enhetliga normer. En fortbildning kan även syfta till att ge förarprovaren rätt till att förrätta prov för nya behörigheter. Minst två av de fyra dagarna ska innehålla regler om trafik, körkort och förarprov. Övrig tid ska innehålla fördjupning inom något eller några teman.

Bestämmelserna i första stycket gäller inte förarprovare vid Trafikverket som endast har förordnande att förrätta kunskapsprov.

2 § Utöver den fortbildning som anges i 1 § ska förarprovaren under varje femårsperiod genomföra utbildning under minst fem dagar för att utveckla och bibehålla den egna praktiska körfärdigheten.

Bestämmelserna i första stycket gäller inte förarprovare vid Trafikverket som endast har förordnande att förrätta kunskapsprov och förarprovare i gymnasieskolan som endast har förordnande att förrätta kunskapsprov för traktorkort.

3 § En förarprovare som inte har förrättat prov för en viss behörighet under en tjugofyramånadersperiod ska genomgå fortbildning enligt 1 § innan han eller hon tillåts att på nytt förrätta prov för aktuell behörighet.

Bestämmelserna i första stycket gäller inte förarprovare vid Trafikverket som endast har förordnande att förrätta kunskapsprov.

4 § Ansökan om att få anordna fortbildning ska ges in till Transportstyrelsen. Ansökan ska ges in för varje utbildning och innehålla uppgifter om

1. namn på utbildningsanordnare,
2. namn och personnummer eller samordningsnummer på lärare,

3. lärares kompetens och lämplighet,
4. uppgifter om lokal och anläggning som ska användas i undervisningen,
5. en undervisningsplan som anger innehållet i utbildningen, hur utbildningen ska bedrivas, hur målen ska uppnås och den tidsmässiga omfattningen av utbildningen, samt
6. datum och plats.

5 § Fortbildningen får ges i form av instruktioner, klassrumsutbildning, konventionell utbildning eller e-utbildning och får ske individuellt eller i grupp.

6 § Utbildningsanordnaren ska utfärda ett intyg till den som har fullgjort fortbildning enligt 1 §. Utbildningsanordnaren ska skicka en kopia av intyget till Transportstyrelsen.

5 kap. Tillsyn och kvalitetssäkring

1 § Av 8 kap. 12 § körkortsförordningen framgår att Transportstyrelsen utövar tillsyn över förarprövningen och att styrelsen i sin tillsyn ska samråda med berörd myndighet respektive Statens skolinspektion. Berörd myndighet är i detta fall Trafikverket och Försvarsmakten.

2 § Den som tillsynen avser ska vara närvarande vid tillsynsbesök. Vid tillsynen ska förarprövaren visa att förutsättningarna enligt 3 kap. 10 § körkortsförordningen (1998:980) är uppfyllda och att gällande föreskrifter iakttas.

Förarprövaren och den som anordnar prov ska på begäran av Transportstyrelsen ge upplysningar och lämna ut dokumentation i den utsträckning som behövs för tillsynen.

3 § Varje förarprövare ska årligen vara föremål för tillsyn där förarprövningen kvalitetssäkras. I kvalitetssäkringen ingår uppföljning av förarprövarens fortlöpande yrkesmässiga utveckling, periodisk översyn av resultaten av de förarprov som har förrättats och kontroll av att kraven enligt 4 kap. 1 och 2 §§ är uppfyllda.

4 § Varje förarprövare ska som ett led i kvalitetssäkringen av förarprövningen iakttas minst en gång vart femte år när han eller hon förrättar prov. Vid körprov ska förarprövaren iakttas under minst en halv dag, så att det är möjligt att iakttas flera prov. Om en förarprövare har förordnande att förrätta prov för flera behörigheter får kravet anses vara uppfyllt då prov för en behörighet har iakttagits.

5 § Om det framkommer brister kan Transportstyrelsen begära att provanordnaren inkommer med ett åtgärdsprogram. Detta ska lämnas in inom viss tid som fastställs av Transportstyrelsen. I åtgärdsprogrammet ska det framgå hur bristerna ska avhjälpas. Åtgärdsprogrammet ska vara genomfört den dag Transportstyrelsen anger.

6 kap. Ogiltighetsgrunder

1 § Ett förordnande som förarprovare är ogiltigt under den tid som något av kraven i 2 kap. 1 § första stycket 2, 5 och 8, 5 § första stycket 2, 5 och 8, 8 § första stycket 2, 5 och 9 samt 4 kap. 1 och 2 §§ inte är uppfyllt.

7 kap. Undantag

1 § Undantag från dessa föreskrifter prövas av Transportstyrelsen.

Ikraftträdande- och övergångsbestämmelser

1. Denna författning träder i kraft den 19 januari 2013.
2. Genom föreskrifterna upphävs
 - a) Vägverkets föreskrifter (VVFS 2008:176) om förordnande att förrätta prov för körkort och yrkesförarkompetens, och
 - b) Vägverkets föreskrifter (VVFS 2008:248) om tillsyn över förarprovning.
3. Ett förordnande som förarprovare som har meddelats av Vägverket eller Transportstyrelsen före ikraftträdandet fortsätter att gälla enligt dess lydelse.

På Transportstyrelsens vägnar

JACOB GRAMENIUS

Karin Michaelsson
(Väg- och järnvägsavdelningen)

Bilaga. Innehåll i grundutbildning för förarprovare

Efter genomförd grundutbildning ska förarprovaren ha följande kunskaper, färdigheter och insikter.

1. *Kunskaper och insikter om körförmåga och bedömning*
 - 1.1 Teori om trafikbeteende,
 - 1.2 riskmedvetande och undvikande av olyckor,
 - 1.3 den kursplan som bedömningskriterierna bygger på,
 - 1.4 krav på körprov enligt respektive provföreskrift,
 - 1.5 relevant väg- och trafiklagstiftning, inbegripet relevant EU-lagstiftning och nationell lagstiftning samt förklarande riktlinjer för tolkning,
 - 1.6 bedömningsteori och bedömningsteknik, och
 - 1.7 defensiv körning.
2. *Bedömningsförmåga*
 - 2.1 Förmåga att korrekt iaktta samt övervaka och utvärdera sökandens totala prestation, särskilt vad gäller:
 - 2.1.1 korrekt och övergripande uppfattning av farliga situationer,
 - 2.1.2 korrekt fastställande av orsaken till och den sannolika följden av sådana situationer,
 - 2.1.3 utveckling av kompetens och förmåga att inse misstag,
 - 2.1.4 hur bemötande och samtalsteknik kan påverka provsituationen, och
 - 2.1.5 enhetlighet och konsekvens i bedömningen inklusive riktlinjer för genomförande av prov och bedömning,
 - 2.2 att snabbt tillgodogöra sig information och dra ut de viktigaste punkterna,
 - 2.3 framförhållning, identifiering av potentiella problem och utarbetande av strategier för att hantera dem, och
 - 2.4 tillhandahållande av direkt och konstruktiv återkoppling.
3. *Personlig körförmåga*
 - 3.1 En förordnad förarprovare för en viss körkortsbehörighet ska med genomgående hög standard kunna framföra den typen av motorfordon.
4. *Kvaliteten på tjänsterna*
 - 4.1 Fastställa och meddela vad den sökande kan förvänta sig under provet,
 - 4.2 kommunicera tydligt och välja innehåll, en stil och ett språk som lämpar sig för åhörarna och sammanhanget samt besvara sökandens frågor,
 - 4.3 ge tydlig återkoppling om provresultatet,
 - 4.4 behandla sökande med respekt och utan diskriminering, och
 - 4.5 hur man bör uppträda i hotfulla eller etiskt problematiska situationer.
5. *Kunskaper om fordonsteknik och fysik*
 - 5.1 Kunskaper om fordonsteknik, exempelvis styranordningar, däck, bromsar, belysning, särskilt om förarprovaren ska förrätta prov för motorcyklar och tunga fordon,
 - 5.2 säkerhet i samband med lastning, och
 - 5.3 kunskap om fordonsfysik, exempelvis fart, friktion, dynamik och energi.
6. *Ett bränsleeffektivt och miljövänligt körsätt*